

JOZEF JOE KLAMAR

VŽDY
SOM BOL
TRÉMISTA

Foto: Vladimír Šimiček

Najlepší svetoví športovci, najjagavejšie hviezdy svetového šoubiznisu, ale aj zábery zvieracích hrdinov. Medzi úlovkami Jozefa a (51) sa nachádzajú takí velikáni ako pápež Benedikt XVI., americký prezident Barack Obama či herec a režisér Woody Alen. Joe, ako dnes rodáka z Liptova volajú kamaráti, krátko pred pádom bývalého režimu emigroval do Kanady, aby sa z nej vrátil domov ako jeden z najlepších spravodajských fotografov na svete. Je to nielen profesionál, no zároveň nespútaný živel a studnica neuveriteľných príbehov. Počas marcového Svetového pohára v Jasnej sme s Joeom strávili nezabudnuteľný večer.

Rozprávame sa v deň dvoch významných udalostí. Po troch desaťročiach sa vrátil do Jasnej Svetový pohár v alpskom lyžovaní a zároveň tu máme aj parlamentné voľby. Využil si šancu vybrať si politickú stranu?

Myslím si, že nikto nemá právo kritizovať krajinu, v ktorej žije, ak neurobí takú triviálnu, no zároveň závažnú vec, ako ísť voliť. V minulosti mi bolo ľúto, keď som túto šancu nemal. Buď som bol v zahraničí alebo mi chýbal voličský preukaz. Tentoraz to vyšlo a som nadšený, že sa skrížili moje pracovné cesty s tými súkromnými a v mieste trvalého bydliska v Liptovskom Mikuláši som odvolil.

V zahraničí však žiješ už od roku 1987. Kde sa dnes cítiš byť doma?

Srdcom určite na Slovensku a špeciálne miesto v ňom má Jasná, kde som vyrastal.

V istých momentoch mi sice chýbalo mesto, kiná a vôbec kultúra, no aj tunajšie hory majú svoju poéziu a romantiku, ktorú som zažíval najmä vďaka rodičom. V tom čase som mal pocit, že žijem niekde na okraji, veľa som čítal a cibril som si predstavivosť, čo mi neskôr pomohlo v mojej práci. Napriek tomu, nedám dopustiť ani na Kanadu, kde som prežil tiež veľmi dôležitú časť života a narodili sa nám tam deti Adam a Alenka.

V komunistickom režime si nevidel budúcnosť a cez Juhoslávii a Rakúsko si sa rozhodol hľadať svoj sen ďaleko za našimi hranicami. Pôvodne si však mal zakotviť v Amerike...

Áno, mal som taký úmysel, ale nevyšlo to a ocitol som sa v Toronte, kde som robil všetko možné, aby som prežil. Potreboval som

Fotoaparát je pre mňa požehnanie i kľatba zároveň. Veľa mi totiž dal, no pripravil ma o najkrajšie časy s rodinou.

Usain Bolt - reakcia svetového a olympijskeho medailistu počas finišu svetových pretekov na 300 m v Ostrave 2010, AFP PHOTO/JOE KLAMAR

Miami, Florida Mercedes-Benz Fashion Week Bikini, AFP PHOTO/JOE KLAMAR

Foto: Vladimír Šimiček

Jeruzalem 60 rokov Izraela, Múr nárekov, AFP PHOTO/JOE KLAMAR

Pohľad na nočný Kriváň,
AFP PHOTO/JOE KLAMAR

z Československa odísť, aby som sa mohol realizovať, no veľké plány som nemal. Nevedel som, do čoho idem, mal som však kamarátov. Raz mi ukázali fotku jedného dievčaťa, ktorému som sa vraj tiež páčil. Vybral som sa teda za ňou na návštevu a plánoval som zostať niekoľko týždňov. Napokon sme sa zobrali a sme spolu už dvadsaťšesť rokov.

**Fotografie očividne spre-
vádzajú celý tvoj život a sú
prítomné aj pri dôležitých
životných rozhodnutiach...**

Určite áno. Začalo sa to už tu v Jasnej, keď som mal ani nie tri roky. Krstný mal taký malý aparátik, ktorý sa mi veľmi páčil, lebo bol malý a strieborný. Neskôr otec kúpil od fotografa z Demänovskej jaskyne flexaret a keď mi dovolil na Záhradkách urobiť prvé fotografie, zostal som z toho úplne fascinovaný. Bola to láska na prvý pohľad a zalúbení sme dodnes. Fotoaparát

je pre mňa požehnanie i kliatba zároveň. Veľa mi totiž dal, no pripravil ma o najkrajšie časy s rodinou.

**Aký podiel na tvojom úspe-
chu pripisuješ práve rodine?**

Bez mojich najbližších by som nemohol robiť to, čo robím. Vždy to mali so mnou ťažké, niekedy sme sa nevideli aj desať mesiacov v roku, no vďaka obetavosti manželky sme to zvládli. Boli situácie, keď mi z toho krvácalo srdce. Trávil som čas v luxusných hoteloch a pozeral som sa na šťastných rodičov s deťmi, pritom s tými mojimi som nemohol byť. Keď som prišiel domov, nedokázal som s nimi komunikovať, bol som taký vyštavený, že som sa musel zavrieť na chatu a nabrať druhý dych. Bol som ako medzi mlynskými kameňmi a niekedy som si prial nemať rodinu, aby som mohol robiť. Keby sa ma však ten architekt hore opýtal, čo v živote skutočne chcem, určite by

Foto: Vladimír Šimiček

som si vybral práve mojich najbližších.

**V Kanade si umýval na čer-
pacej stanici autá, roznášal
si pizzu a v rafinérii si natie-
ral potrubia. Napadlo ti vte-
dy, že to môžeš dotiahnuť
medzi najlepších fotografov
na svete?**

Takto som o tom neuvažoval. Keď si spomeniem, s akou vášňou som na Liptove začínal spoznávať svet fotografie, dnes sa na tom iba smejem. Fotil som všetko, napríklad aj visiace trenirky na šnúre a potom som na mami-nej práčke vyvolával filmy. Občas som prefotil aj nejaký zahraničný časopis a chválil som sa tým spolužiakom v škole. Neskôr som si kúpil ruskú mašinu, s ktorou sa mi podarilo zachytiť Ingemara Stenmarka tu v Jasnej a začal som spolupracovať aj s televíziou. Naozajstné fotenie si ma však počkalo až v emigrácii.

S manželkou Kasiou

Tvoje snímky zdobili aj také známe noviny ako Time magazine, Newsweek alebo Sport Illustrated. Pamätáš si ešte na záber, ktorý ti otvoril dvere do sveta profesionálnej fotografie?

Začiatky v Kanade boli ťažké, zrazu som sa prebudil v reálnom svete. Študoval som grafický dizajn, výtvarné umenie, zabával som sa sochou, maľbou, ale vždy som sa chcel venovať čistej fotografii. Popri škole som chodil otravovať do miestnych novin Medicine Hat, aby mi dali šancu niečo odfoťiť. Nešlo mi ani tak o publikáciu, ako o to získať zadarmo filmový materiál. Jedného dňa im zrejme vypadli všetci fotografi a zavolali ma, aby som v préríi odfoťil farmársky príbeh. Vydríapal som sa na vrchol síla, kde som odfoťil miestneho pracovníka. Vyzeralo to ako na nejakom mrakodrape, čo sa ľuďom v novinách natoľko zapáčilo, že po

prvom semestri som sa stal plnohodnotným fotografom novin.

Ťahalo ťa to od začiatku k športovej fotografii alebo si sa chcel uberať iným smerom?

V mojich začiatkoch bola zúfalá literatúra, nulová šanca dostať sa k zahraničným časopisom a ešte menšia ísť študovať na umeleckú školu. Priznávam, že ma ovplyvnila športová fotografia v časopise Štart, ktorý som obdivoval. Napriek tomu som sa chcel venovať umeleckej fotke alebo komercii. Mal som však sponzora v podobe novín, ktorý mi dal šancu učiť sa a spravodajská fotografia mi dala veľmi veľa. Dôležitá však bola moja láska, vášeň a chcenie, ktoré ma hnali dopredu. Najmä po narodení detí som dostal obrovský impulz a inšpiráciu a začalo sa mi dariť. Zistil som, že na svete sú momenty, ktoré životu dávajú úplne iný rozmer.

Matthew McConaughey, odovzdávanie Oscarov, AFP PHOTO/JOE KLAMAR

Akú úlohu pri fotografovaní pripisuješ šťastiu?

Výborný príklad je box. Raz stojíš na jednej strane ringu a po víťaznom údere sa čerstvý majster sveta vyberie tvojim smerom, skočí na teba, ty máš úžasnú fotku a všetci sú z toho hotoví. Na ďalšom zápase sa ti boxer otočí zadkom a razom je z teba babrák. Šťastie je pri tejto práci veľmi dôležité a preto musím zostať skromný. Jeden deň totiž môžem byť kráľ a na druhý zase úplný niktoš. Počas mojej kariéry som mal šťastia na rozdávanie, napriek tomu mám pocit, že nie vždy som ho dostatočne využil.

Veľký piatok na americký spôsob, AFP PHOTO/JOE KLAMAR

94. ročník Tour de France v horskom priesmyku Galibier, AFP PHOTO JOE KLAMAR

Za mladších liet si veľa pracoval s hudbou a pri fotení ti v ušiach brnel napríklad Rammstein. Máš ešte aj dnes podobnú barličku?

Hudbu mám rád a je to môj posledný zdroj inšpirácie, keď potrebujem dostať do žil čerstvú krv a vypnúť. Povedal by som, že je to aj spôsob mojej meditácie. Priznám sa, že už od základnej školy som bol veľký trémista a preto som si musel vytvoriť určitú bublinu. To isté platilo aj pri fotení. Občas som niečo pofajčil, dal som si na uši slúchadlá a bolo mi jedno, či som v Srebrenici medzi smútiacim davom alebo niekde inde. Stal sa tak zo mňa robot, ktorý presne vedel, čo má robiť a ono to fungovalo.

Ako ťa ovplyvnil postupný prechod na digitál?

Fotografiu to posunulo na úplne inú úroveň, no ja naďalej milujem klasiku. V minulosti to človek musel vedieť a nemal šancu skontrolovať si expozíciu. Dnes triafam, hádam, robím, jednoducho mám právo na omyl, aj keď v agentúre nemôžeme do záberov zasahovať a musíme priniesť realitu bez

počítačových úprav. Som rád, že som zažil aj čiernobielu fotku, ale vyvolávanie filmov a posielanie materiálov do redakcie nebolo bohviečo. Na druhej strane, prerušovať kreatívnu myseľ a múzu kontrolovaním displeja je niečo ako prerušovaný sex (smiech).

Väčšiu časť mladosti si ako chatárske dieťa prežil na lyžiach. Ako často sa na ne dostaneš dnes?

Pri lyžiach mám zmiešané pocity, pretože v detstve som na nich povinne musel tráviť víkendy a nebola to moja voľba. Lyžovanie je, okrem toho, spojené s prenášaním výstroja, topánok a iných vecí. Vždy som preto závidel hokejistom, ktorí sa zbalili v šatni, hodili tašku do autobusu a išlo sa. Tento blok mi zostal dodnes, keďže stále vláčim so sebou nejakú batožinu. Postavím sa na ne rád, keď ideme na hory so synom alebo priateľmi a je to zábava. Pri práci sa to nedá veľmi užiť, najmä keď som ovešaný ťažkou a drahou technikou. Vtedy si len prejdem trať, nájdem si miesto na fotenie a každý voľný deň sa snažím oddychovať a dobíjať si baterky.

Novorodenci počúvajú klasiku, AFP PHOTO/JOE KLAMAR

Švajčiarka Fraenzi Aufdenlatten na štarte ženského zjazdu počas svetového pohára v St. Anton/Arlberg, december 2007, AFP PHOTO/JOE KLAMAR